

خطبه فدکیه؛ اتمام حجت حضرت فاطمه(س) با غاصبان حقوق اهل بیت(ع)

در بخشی از گفتار حضرت فاطمه(س) در خطبه فدکیه آمده است: آگاه باشید گفتنی‌ها را گفتم؛ یقین دارم خواری شما را فرا گرفته و گفتن حقیقت با شما سودی ندارد، ولی چه کنم اندوه طغیان کرد، سینه‌ام تنگ شد و اتمام حجت کردم.

در بخشی از گفتار حضرت فاطمه(س) در خطبه فدکیه آمده است: آگاه باشید گفتنی‌ها را گفتم؛ یقین دارم خواری شما را فرا گرفته و گفتن حقیقت با شما سودی ندارد، ولی چه کنم اندوه طغیان کرد، سینه‌ام تنگ شد و اتمام حجت کردم.

با آنکه معنای اهل سنت به کسانی که از سنت پیامبر اکرم(ص) پیروی می کنند تعبیر شده، با این وجود واقعه بنی ساعده نشانگر عدول جامعه آن روزگار(اهل سنت) از گفتار پیامبر(ص) است. جامعه اسلامی با رویگردانی از غدیر، خویشتن را از موهبات نظام سیاسی ولایت و امامت محروم ساخت. نتیجه رویگردانی جامعه اسلامی از ساختار سیاسی ولایت و امامت، روی کار آمدن امویان و عباسیان به عنوان خلیفه رسول الله بود.

خاندان اهل بیت(ع) در سطح خُرد نیز دچار اجحافات شدند؛ واقعه فدک گویای چنین امری است. فدک، آبادی از اطراف شهر مدینه بود. این آبادی و ساکنان یهودی آن در قرن هفتم هجری به همراه یهودیان قلعه خیبر به دشمنی با پیامبر(ص) پرداختند و از این رهگذر قلعه خیبر با جانفشانی‌های حضرت علی(ع) فتح شد. اما ساکنان فدک، با پیشنهاد واگذاری نیمی از اراضی خویش به پیامبر(ص) تقاضای صلح کردند، امری که پذیرفته شد. اراضی فدک، بدون نبرد به دست مسلمانان افتاد و حکم اراضی خالصه پیامبر(فی) یافت.

فدک، نمادی از مظلومیت اهل بیت(ع) است. فریاد حضرت زهرا(س) در ماجرای فدک، ادامه اعتراضات آن حضرت و اهل بیت(ع) به انحرافات ایجاد شده در جهان اسلام نیز بود؛ انحرافات که اگرچه با سقیفه بنی ساعده آغاز شد اما به فدک خاتمه نیافت.

حضرت زهرا(س) در ماجرای فدک به همراه زنان بنی هاشم به مسجد آمدند تا با خلیفه اول به گفت‌وگو بپردازند. آن حضرت با ستایش پروردگار و گواهی به رسالت پیامبر(ص) آغاز کردند. نقش مهم حضرت علی(ع) در دفاع از اسلام و پیامبر اکرم را یادآور شدند و در انتقاد از بی وفایی مردم فرمودند: شما آن قدر صبر نکردید که بحران فروکش کند و اندکی از مصیبت بگذرد. شتابان فتنه را دامن زدید، شعله‌های اخلاص و فساد را برافروختید، احکام و سنن پیامبر(ص) را ترک کردید و به اهل بیت(ع) و خانواده‌اش ستم و خیانت روا داشتید.

استدلال آن حضرت درباره فدک چنین بود: ای پسر ابوقحافه، آیا در قرآن کریم آمده که شما از پدرتان ارث ببری ولی من از پدرم ارث نبرم. 171#&؛ لقد جئت شیئاً فریاً؛ آیا به عمد، کتاب خدا را ترک کرده و احکام آسمانی‌اش را پشت سر می‌اندازید؟ خداوند می‌فرماید: 171#&؛ وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُودَ؛ (نمل/16) در داستان حضرت یحیی بن زکریا(ع) نیز می‌فرماید: 171#&؛ فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا يَرْتَبِي وَيَرْثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ؛ (مریم/65) و نیز: 171#&؛ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْأَدْنَى وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ؛ (بقره/180)

آیا خداوند متعال در این آیات همه مردم را به طور عموم در نظر نگرفته، همه طبقات شامل این آیات نیستند؟ آیا شما در تشخیص عموم و خصوص و دلالت آیات از پدرم آگاه‌ترید؟ آگاه باشید گفتنی‌ها را گفتم. یقین دارم خواری شما را فرا گرفته و گفتن حقیقت با شما سودی ندارد ولی چه کنم اندوه، طغیان کرد، سینه‌ام تنگ شد و اتمام حجت کردم.

در ماجرای فدک، با آنکه حق حضرت زهرا(س) را غصب کردند ولی حکایت و روایت آن برای پیروان آن حضرت به ارث رسید تا نمادی از حقانیت اهل بیت(ع) و مظلومیت حضرت زهرا(س) باشد.

علی منصوری